

Van Sector Crisisbeheersing
Aan Bestuurlijk portefeuillehouder crisisbeheersing
Datum 3-11-2022
Onderwerp Flexibele crisisorganisatie

Memo

Aanleiding

In het regionaal beleidsplan 2020-2023 is 'samenwerking en afstemming' één van de vijf accenten. Het doel is daarbij om onze samenwerking en afstemming in de crisisorganisatie zodanig te versterken dat we flexibel kunnen inspelen op de verschillende crises die op ons af komen. We hebben nu en in de toekomst vaker te maken met andersoortige en onbekende crises, zoals aantasting van de cybersecurity, maatschappelijke onrust, extreem weer en pandemieën (zoals Covid-19). Om deze crises het hoofd te kunnen bieden, is het noodzakelijk dat we onze regionale crisisorganisatie ontwikkelen tot een flexibele crisisorganisatie, die zich blijft aanpassen aan de veranderende leefomgeving en crisis-praktijk.

Proces

Om op te halen hoe een flexibele crisisorganisatie er uit zou moeten zien zijn verschillende sleutelfiguren binnen onze crisisorganisatie (VRGZ, gemeenten en partners) geïnterviewd. Vervolgens zijn de rode draden uit deze interviews gehaald en is er een aantal aanbevelingen gedaan. Onder leiding van een projectleider van buiten de VRGZ (Philip Bosman, als prikkelende externe blik) zijn de aanbevelingen vertaald naar acties en aanpassingen voor onze crisisorganisatie.

Resultaten

De aanbevelingen die zijn geformuleerd kunnen worden onderverdeeld in 4 thema's.

Beheersorganisatie

Geconstateerd is dat met name voor langdurige crises andere competenties worden gevraagd. Deze crises brengen vaak meer politieke en maatschappelijke vraagstukken met zich mee. En ook langdurige aansturing en coördinatie stellen andere eisen aan betrokken functionarissen dan kortdurende incidenten. Maar ook voor de flitsrampen zijn er door de jaren heen ontwikkelingen geweest die nu op onderdelen vragen om andere competenties. Zo is de kwaliteit op CoPI-niveau sterk doorontwikkeld, waardoor nauwelijks nog opschaling hoger dan GRIP 1 bij flitsincidenten wordt toegepast. Al deze veranderingen brengen met zich mee dat het nog belangrijker wordt om elkaars processen te kennen, anders en gericht te selecteren op de juiste competenties en dit ook mee te nemen in nieuwe vormen van oefenen en evalueren.

Samenwerking met partners

Binnen de crisisorganisatie was samenwerken met partners altijd al een kernelement. Het aantal partners en de diversiteit van incidenten die bij de crisisorganisatie worden belegd zijn wel sterk toegenomen. Onze netwerkrol is daardoor sterk vergroot. En onze rol is niet in ieder type ramp of crisis hetzelfde. In het volgende Regionaal Risicoprofiel zal daarom per risico een beeld worden geschetst van onze rol als er zich een incident op dit vlak voordoet en van de partners die daarin een rol spelen. Bovendien moeten partners steeds vaker van verder weg komen. Hybride werken biedt zowel voor deze partners als voor onze eigen crisisfunctionarissen mogelijkheden om sneller en makkelijker aan te sluiten. Dit wordt beter gefaciliteerd.

ROT-niveau

In toenemende mate wordt een ROT vooral nog ingezet bij politiek-/maatschappelijk gevoelige vraagstukken en bij langdurige crises (die vaak geen plaats incident kennen en sowieso politiek gevoelig zijn). De nu veelal operationeel georiënteerde samenstelling van het ROT sluit daar niet altijd bij aan. Aanpassingen die we hebben gedaan zijn:

- Ondersteuning van de OL versterken door verzwaren van de secretarisrol (meer adviseursrol) en versteviging van de rol van de Informatiemanager.
- Beter kunnen toepassen van het 'knoppenmodel': Het ROT wordt samengesteld op basis van wat er voor de crisis nodig is qua kennis. Bij flitsincidenten wordt nog wel in eerste instantie het standaard ROT opgeroepen, maar wordt tijdens de eerste ROT-vergadering bepaald wie nodig blijft en wie uit het ROT kan gaan. Dit omdat flitsincidenten meestal acuut zijn.
- Bij dreiging van een crisis gaan we vaker gebruik maken van een voorbereidend ROT (zonder GRIP). Samenstelling is afhankelijk van de opgave die er ligt.

BT-niveau

De huidige wet stelt (een deel van) de samenstelling van het RBT of GBT nu nog verplicht, waardoor we hier nog niet van af kunnen wijken. Al naar gelang de behoefte kunnen daar wel adviseurs aan toegevoegd worden. In de praktijk blijkt dat een meer gerichte samenstelling zou moeten volstaan en naar verwachting efficiënter en effectiever kan werken. Aanpassingen die wij voorstellen zijn:

- De samenstelling van het BT baseren op het type incident en de behoefte van de burgemeester(s).
- De mogelijkheid bieden om een technisch voorzitter te leveren, daar waar een burgemeester dit wenst.

Eén van de conclusies is dat de hoofdstructuur van de crisisorganisatie een werkbare structuur is voor snelle actie, zoals bij (traditionele) incidenten en flitsrampen. Dit houden we dus voor deze situaties grotendeels in stand. Waar nodig kunnen we vervolgens bij (andersoortige of nieuwe) crises gemotiveerd afwijken van deze structuur, bijvoorbeeld door het team van functionarissen anders samen te stellen, afhankelijk van de benodigde expertise.

Vervolg

Veel van de voorgestelde veranderingen passen we al toe of hebben we verwerkt in opleidingen, trainingen en oefeningen. De crisisorganisatie staat niet stil maar ontwikkelt zich mee met de veranderende omgeving. Concrete voorbeelden zijn de coronacrisis en de huidige vluchtelingencrisis, waar de samenstelling van de crisisorganisatie in afstemming met het RBT is aangepast op het type crisis. Zo zijn bij de vluchtelingencrisis een facilitair adviseur en een liaison van het COA aangesloten en zit de brandweer niet in het ROT (al worden nog steeds korte lijnen onderhouden).

Een deel van de aanpassingen, zoals de samenstelling van het ROT en BT zal worden verwerkt in het regionaal crisisplan voor 2024-2027, zodat hier via de formele lijn besluitvorming over plaats kan vinden. Hierin zal tevens worden uitgewerkt hoe zich dit verhoudt tot rollen en verantwoordelijkheden.

Langdurige crises

De langdurige crises vergen veel capaciteit van de betrokken ambtelijke organisaties, waardoor uitputting ontstaat en/of andere taken (te lang) blijven liggen. De bovengenoemde flexibele crisisorganisatie biedt wel mogelijkheden om de structuur aan te laten sluiten op de langdurige crises, maar geeft nog geen antwoord op de capaciteitsvraag die dit met zich meebrengt. In het bestuurlijke akkoord dat op 26 augustus is vastgesteld door het Kabinet, is 46 (2023) tot 83 miljoen vanaf 2026 structureel toegezegd voor zowel de doorontwikkeling van regionale en landelijke informatievoorzieningen als voor de organisatorische vraagstukken die spelen bij langdurige crises. De komende jaren zal hier nader invulling aan worden gegeven.